

ბავშვთა კეთილდღეობის სტატისტიკა: გლობალური გამოწვევები და ტენდენციები

ლია ჩარეკიშვილი

პროფესორი, ეკონომიკის დოქტორი

ევროპის უნივერსიტეტი

Charekishvili.lia@eu.edu.ge

591414640

ანოტაცია

2022 წელს საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურისა და გაეროს ბავშვთა ფონდის (UNICEF) ერთობლივი ძალისხმევით ჩატარებული „ბავშვთა კეთილდღეობის გამოკვლევა“ მნიშვნელოვანი მოვლენაა ბავშვთა უფლებებისა და კეთილდღეობის მონიტორინგისთვის. საქართველოში მაცხოვრებელ ბავშვთა 5.8 პროცენტს აღენიშნება რომელიმე ფორმის ფუნქციური სირთულე, რაც მნიშვნელოვნად უზღუდავს მათ ყოველდღიურ ცხოვრებას. მათგან, შშმ პირის ოფიციალური სტატუსი აქვს ბავშვების 12.6 პროცენტს. ამის ერთი მიზეზი არის ის, რომ, ამ დრომდე, შშმ პირის სტატუსის დადგენა კვლავ სამედიცინო მოდელზე დაყრდნობით ხდება, სადაც არ არის გათვალისწინებული ფუნქციური სირთულეები და შეზღუდული შესაძლებლობების ფსიქო-სოციალური ასპექტები. ფუნქციური სირთულეები უფრო ხშირია 5-17 წლის ბავშვებში (6.5%), ვიდრე 2-4 წლის ბავშვებში (1.8%). მატერიალური და სოციალური დანაკლისის მქონე ბავშვებში ფუნქციური სირთულეების ქონის ალბათობა (10.5%) ოთხჯერ მეტია, ვიდრე სხვა ბავშვებში (2.8%).

საკვანძო სიტყვები: სტატისტიკა, კვლევა, განათლება, ბავშვები, კეთილდღეობა.

შესავალი

ბავშვთა კეთილდღეობის სტატისტიკა მრავალმხრივი და კომპლექსური საკითხია, რომელიც მოიცავს სხვადასხვა ინდიკატორებს, როგორიცაა ჯანმრთელობა, განათლება, სოციალური დაცვა, სიღარიბე და უსაფრთხოება. მსოფლიოში ბავშვთა კეთილდღეობა განსხვავდება რეგიონების, ქვეყნებისა და სოციალური პირობების მიხედვით.

2022 წელს საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურისა და გაეროს ბავშვთა ფონდის (UNICEF) ერთობლივი ძალისხმევით ჩატარებული „ბავშვთა კეთილდღეობის გამოკვლევა“ მნიშვნელოვანი მოვლენაა ბავშვთა უფლებებისა და კეთილდღეობის მონიტორინგისთვის. ამ კვლევის მიზანი იყო მრავალი სოციალური და ეკონომიკური ასპექტის შეფასება, რომლებიც გავლენას ახდენს საქართველოში მცხოვრებ ბავშვებზე.

კვლევა მოიცავდა 1,279 შინამეურნეობის რესპონდენტს და შეაგროვა ინფორმაცია 2,438 ბავშვზე. კვლევა ჩატარდა საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროსთან და ბავშვის უფლებათა დაცვის მუდმივმოქმედი საპარლამენტო საბჭოსთან შეთანხმებით და მისი მთავარი მიზანი იყო საქართველოში ბავშვის კეთილდღეობის მრავალ ასპექტზე მონაცემთა მოგროვება, მისი ფარგლებში შესწავლილი იყო ბავშვთა ხელმისაწვდომობა ჯანდაცვაზე, განათლებაზე და სოციალურ დახმარებაზე, ასევე ბავშვების კვების, მატერიალური და სოციალური მდგომარეობის, აღზრდის მეთოდებისა და ფუნქციური სირთულეების საკითხები. კვლევა ფოკუსირებული იყო ბავშვთა კეთილდღეობაზე იმ რეგიონებში, რომლებიც საქართველოს ხელისუფლების მიერ ამჟამად კონტროლირებად რეგიონებში მაცხოვრებელი ბავშვებისთვისაა რეპრეზენტატული.

კვლევის შედეგები მნიშვნელოვან რესურსს წარმოადგენს, რათა დაინტერესებულ მხარეებს, მათ შორის სამინისტროებს, ადგილობრივ ხელისუფლებას, და ბავშვთა უფლებათა დაცვის ორგანიზაციებს მიეწოდოთ საჭირო ინფორმაცია ბავშვთა მომსახურების გასაუმჯობესებლად.

კვლევის ინსტრუმენტები, რომლებიც შეიქმნა Innocenti და UNICEF-ის საქართველოს ოფისის მიერ, უზრუნველყოფენ მონაცემთა სანდოობას და სიღრმისეულ ანალიზს, რაც რეპრეზენტატიულ სურათს ქმნის საქართველოში მცხოვრები ბავშვების კეთილდღეობის შესახებ.

ტექსტის ძირითადი ნაწილი

კვლევის შედეგების მიხედვით, საქართველოში მაცხოვრებელ ბავშვთა 5.8 პროცენტს აღემატება რომელიმე ფორმის ფუნქციური სირთულე, რაც მნიშვნელოვნად უზღუდავს მათ ყოველდღიურ ცხოვრებას. მათგან, შშმ პირის ოფიციალური სტატუსი აქვს ბავშვების 12.6 პროცენტს. ამის ერთი მიზეზი არის ის, რომ, ამ დრომდე, შშმ პირის სტატუსის დადგენა კვლავ სამედიცინო მოდელზე დაყრდნობით ხდება, სადაც არ არის გათვალისწინებული ფუნქციური სირთულეები და შეზღუდული შესაძლებლობების ფსიქო-სოციალური ასპექტები. ფუნქციური სირთულეები უფრო ხშირია 5-17 წლის ბავშვებში (6.5%), ვიდრე 2-4 წლის ბავშვებში (1.8%). მატერიალური და სოციალური დანაკლისის მქონე ბავშვებში ფუნქციური სირთულეების ქონის ალბათობა (10.5%) ოთხჯერ მეტია, ვიდრე სხვა ბავშვებში (2.8%).

მიუხედავად იმისა, რომ სკოლამდელი განათლების ხელმისაწვდომობა კანონით არის გარანტირებული, სკოლამდელი ასაკის ბავშვების 27.8% არ დადიოდა საბავშვო ბაღში; მათ შორის 21.6% არ დადიოდა მშობლის არჩევანის, ხოლო 6.2% ვერ ახერხებდა საბავშვო ბაღში სიარულს დაბრკოლებების გამო. ყველაზე ხშირი ბარიერები არის ზოგიერთ სოფელში სკოლამდელი სასწავლო დაწესებულების არარსებობა და ბავშვის ჩანერა მომლოდინეთა სივრცეში.

სკოლამდელი საგანმანათლებლო დაწესებულებებით კმაყოფილება მაღალია. იმ ბავშვთა მშობლების/ოჯახის წევრების 93.6%, ვინც დადის საბავშვო ბაღში, კმაყოფილია (ან ძალიან კმაყოფილია) სკოლამდელი საგანმანათლებლო მომსახურებების ხარისხით.

6-17 წლის ასაკის ბავშვების შემთხვევაში, 98.4% დადიოდა სკოლაში, უნივერსიტეტში და/ან პროფესიულ სასწავლებელში, ხოლო 1.6% არსად არ დადიოდა. იმ ბავშვებიდან, ვინც დადიოდა საგანმანათლებლო დაწესებულებებში, მშობლების/ოჯახის წევრების 79.7% ამ დაწესებულებების ხარისხით კმაყოფილი იყო.

6-17 წლის ასაკის ბავშვების 18.8 პროცენტს ჰყავს კერძო მასწავლებელი და ამდენივე პროცენტს აქვს სურვილი, თუმცა ვერ ახერხებს ამას. კერძო მასწავლებლის ყოლის ყველაზე ხშირი ბარიერი არის ფინანსების ნაკლებობა – ეს მიზეზი დასახელდა 87 პროცენტის მიერ. ხელოვნების კლასგარეშე წრეებში (მუსიკა, ცეკვა, ხატვა) მონაწილეობა ძალიან დაბალია 6-17 წლის ბავშვებს შორის და შეადგენს 12.2 პროცენტს. ორჯერ მეტ ბავშვს (23.9%) აქვს ხელოვნების წრეებზე სიარულის სურვილი, მაგრამ ვერ ახერხებს, ძირითადად იმის გამო, რომ მშობლებს არ აქვთ ამ მომსახურებების საფასურის გადახდის საშუალება (63.7%) ან იმიტომ, რომ ეს მომსახურებები არ არის ხელმისაწვდომი მათი საცხოვრებლის სიახლოვეს ან სოფელში (22.8%). ასევე დაბალია სპორტის კლასგარეშე წრეებში ჩართულ ბავშვთა წილიც – 13.8% – მაშინ, როდესაც ბავშვების 25.3 პროცენტს სურს სპორტზე სიარული, მაგრამ ვერ ახერხებს ამას. და კვლავ, ყველაზე ხშირად დასახელებული მიზეზებია გადახდის უუნარობა (69.9%) და საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით სპორტული წრეების არარსებობა (21.8%).

სასკოლო საათებში კვება მნიშვნელოვანი გამოწვევაა, ვინაიდან ბავშვების ერთ მეოთხედზე ოდნავ მეტი (27%) იკვებება ყოველდღიურად სკოლის საათების განმავლობაში და ბავშვების ერთ მესამედზე მეტი (34.9%) არასდროს იკვებება სკოლის საათების განმავლობაში. სკოლის

საათებში საკვების არმილება ბევრად უფრო ხშირია მატერიალური და სოციალური დანაკლისის მქონე ბავშვებში (44.9%), ვიდრე ბავშვებში, ვისთანაც არ აღინიშნება მატერიალური და სოციალური დანაკლისი (28.4%). მატერიალური და სოციალური დანაკლისის მქონე ბავშვებში, რომლებიც საერთოდ არ იღებენ საკვებს სკოლის საათებში, ყველაზე ხშირად ნახსენები მიზეზი არის ფინანსური პრობლემა -37.7%, ხოლო სკოლის დროს საკვების არმილების იგივე მიზეზი მატერიალური და სოციალური დანაკლისის არმქონე ბავშვების 3.3 პროცენტს აქვს. ასევე მნიშვნელოვანი ბარიერია სკოლის სიახლოვეს კვების ობიექტის არარსებობა და ეს მიზეზი შეადგენს შემთხვევების 36.4 პროცენტს.

რესპონდენტთა დიდი უმრავლესობა (83.2%) დარწმუნებულია, რომ სკოლა უნდა უზრუნველყოფდეს ბავშვის კვებას. მეტიც, რესპონდენტთა 74.2 პროცენტი მზადაა ბავშვის კვების თანხის გადასახდელად, თუ ფასები ხელმისაწვდომი იქნება. კვებაში თანხის გადახდის სურვილი 61.8 პროცენტს აღწევს მატერიალური და სოციალური დანაკლისის მქონე ბავშვების მშობლებს/ოჯახის წევრებს შორისაც კი.

საქართველოში ბავშვთა სამედიცინო მომსახურების დაფინანსების მთავარი წყარო არის ჯანმრთელობის საყოველთაო დაზღვევა. იმ ბავშვებს შორის, ვისაც მოცემული კვლევის ჩატარებამდე ბოლო 12 თვის განმავლობაში სჭირდებოდა სამედიცინო მომსახურება (მთელი ბავშვების 46.9%), 65 პროცენტს მომსახურება სრულად ან ნაწილობრივ დაეფარა აღნიშნული პროგრამიდან. თუმცა, ოჯახებმა ასევე სრულად ან ნაწილობრივ დაფარეს სამედიცინო მომსახურებების საჭიროების მქონე ბავშვების 50.8 პროცენტის ჯანდაცვის ხარჯები და შემთხვევების კიდევ 9.9 პროცენტში ეს ხარჯები კერძო დაზღვევიდან დაიფარა. ამავე დროს, მთელი ბავშვების 12 პროცენტმა ვერ შეძლო რამე სახის სამედიცინო მომსახურების მიღება (სრულად ან ნაწილობრივ) და 4.9 პროცენტმა ვერ მიიღო საჭირო მედიკამენტები. ორივე შემთხვევაში მთავარი მიზეზი იყო ფინანსები – შემთხვევების 82.2 პროცენტი და 98.8 პროცენტი, შესაბამისად.

მაღალია ბავშვების მიერ მიღებული სამედიცინო მომსახურებების ხარისხით მშობლების/ოჯახის წევრების კმაყოფილების დონე. მომსახურებით კმაყოფილია იმ ბავშვების მშობლების/ოჯახის წევრების 77.4 პროცენტი, ვინც მიიღო რამე სახის სამედიცინო მომსახურება, ხოლო მშობლების/ოჯახის წევრების კიდევ 11.5 პროცენტი მიღებული მომსახურებით ძალიან კმაყოფილია. ბავშვების 37.8% პროცენტს 16 საჭიროებიდან აქვს სამის ან მეტის დანაკლისი.

დანაკლისის დონე საგრძნობლად მაღალია სოფლად (47.1%), ვიდრე ქალაქში (31.2%). ოჯახის სოციო-ეკონომიკური მდგომარეობის შეფასებაზე დაფუძნებული ბავშვის შემწეობის მიზნობრიობა დამაკმაყოფილებელია, ვინაიდან ეს დახმარება ფარავს მატერიალური და სოციალური დანაკლისის მქონე ბავშვების 53 პროცენტს და ამ დანაკლისის არმქონე ბავშვების 9.9 პროცენტს. თუმცა, მატერიალური და სოციალური დანაკლისის მქონე ბავშვების ოჯახებს ხშირად სჭირდებათ დამატებითი დახმარებაც. მატერიალური და სოციალური დანაკლისის მქონე ბავშვიანი ოჯახების 15.5 პროცენტმა ამ კვლევის ჩატარებამდე 12 თვის პერიოდში განაცხადი გააკეთა რამე სახის დახმარებაზე, თუმცა მათი განაცხადები არ დაკმაყოფილდა. საქართველოში მაცხოვრებელი 2-17 წლის ასაკის ბავშვების 5.8 პროცენტს აქვს რაიმე სახის ფუნქციური სირთულე. თუმცა, მათგან მხოლოდ 12.6 პროცენტს აქვს ოფიციალურად შშმ პირის სტატუსი. ამის მინიმუმ ორი მიზეზი არსებობს: პირველი, შშმ პირის ოფიციალური სტატუსი ჯერ კიდევ მხოლოდ სამედიცინო დიაგნოზის საფუძველზე მიენიჭება. მეორე, მშობლების/ოჯახის წევრების საგრძნობი ნაწილი (26.2%) თვლის, რომ ბავშვის შშმ პირის სტატუსი სტიგმასთან ასოცირდება. ამ მიზეზმა, შესაძლოა, გადააფიქრებონოს მათ ბავშვისთვის შშმ პირის სტატუსის მიღება. 6-17 წლის ასაკის ბავშვების 1.6% არ არის სკოლაში. მათგან 1.3% – არ არის საკუთარი ნებით და 0.3% ვერ ახერხებს სკოლაში სიარულს რამე ხელისშემშლელი ფაქტორის გამო. სკოლამდელი განათლების სისტემის მიღმაა შესაბამისი ასაკის ბავშვების 27.8 %. მათგან, ბავშვების 21.6% საბავშვო ბაღში არ დადიოდა მშობლების სურვილით და 6.2% (სოფლად – 12.4% და

ქალაქში – 1.1%) – არსებული ბარიერების გამო. სკოლამდელი განათლების მიღების ძირითადი ხელისშემშლელი ფაქტორებია საბავშვო ბაღის არარსებობა საცხოვრებელი ადგილის სიახლოვეს და ბავშვის მოსაცდელ სიაში ჩასმა. ფორმალური განათლების ხარისხით კმაყოფილების დონე ძალიან მაღალია. საბავშვო ბაღში მყოფი ბავშვების 93.6 პროცენტის მშობლები/ოჯახის წევრები კმაყოფილი არიან სკოლამდელი განათლების ხარისხით. ამის მსგავსად, სკოლაში მყოფი ბავშვების 79.7 პროცენტის მშობლები/ოჯახის წევრები კმაყოფილი არიან სკოლის მიერ მიცემული განათლების ხარისხით. ბავშვების ერთ მეოთხედზე ოდნავ მეტი (27%) ყოველდღიურად იღებს სკოლაში საკვებს, ხოლო 34.9% არასდროს იკვებება სკოლის პერიოდში. სკოლაში საკვების მიღების ყველაზე გავრცელებული ბარიერებია საკვები ობიექტის არარსებობა სკოლის სიახლოვეს (ეს მიზეზი დასახელდა იმ შემთხვევების 36.4 პროცენტში, როდესაც ბავშვი არ იკვებება სკოლის პერიოდში) და ფულის არქონა (20.6%). მშობლების/ოჯახის წევრების 83.2% თვლის, რომ სკოლამ უნდა უზრუნველყოს ბავშვის კვება და მათგან 74.2 პროცენტს აქვს სურვილი, გადაიხადოს ამაში თანხა, თუ ფასები ხელმისაწვდომი იქნება. ჯანმრთელობის საყოველთაო დაზღვევის პროგრამა ბავშვების სამედიცინო მომსახურების მთავარი დამფინანსებელია. ამ კვლევის ჩატარებამდე 12 თვის პერიოდში, აღნიშნულმა პროგრამამ სრულად ან ნაწილობრივ დააფინანსა ბავშვების სამედიცინო საჭიროებების 68%. თუმცა, შემთხვევების 50.8 პროცენტში ოჯახებმა ასევე გადაიხადეს სრული ან ნაწილობრივი თანხა. მთლიანობაში, ბავშვების 12 პროცენტმა ვერ შეძლო სულ მცირე ერთი საჭირო სამედიცინო მომსახურების მიღება და 4.9 პროცენტმა ვერ მიიღო საჭირო მედიკამენტი. როგორც სამედიცინო მომსახურების, ასევე მედიკამენტის არმიღების მთავარი მიზეზი იყო ფულის არქონა (82.4% და 98.8%, შესაბამისად).

დასკვნები და რეკომენდაციები

მონაცემები ასახავს საქართველოში ბავშვებში ფუნქციური სირთულეების სტატისტიკურ სურათს, რაც მიუთითებს სოციალურ და ეკონომიკურ ფაქტორებზე, რომლებიც მნიშვნელოვან გავლენას ახდენენ ბავშვთა ჯანმრთელობაზე და განვითარების შესაძლებლობებზე. აქ ჩანს, რომ ფუნქციური სირთულეების მაჩვენებელი განსაკუთრებით მაღალია მატერიალური და სოციალური დანაკლისის მქონე ბავშვებში, რაც ხაზს უსვამს საჭიროებას, რომ სიღარიბის და სოციალური პრობლემების გადაჭრა მნიშვნელოვანია არა მხოლოდ ეკონომიკური თვალსაზრისით, არამედ ჯანმრთელობისა და კეთილდღეობის გაუმჯობესებისთვის.

ასევე მნიშვნელოვანია, რომ არსებული სამედიცინო მოდელი შეზღუდული შესაძლებლობების სტატუსის დასადგენად არ ითვალისწინებს ფსიქო-სოციალურ ასპექტებს, რაც შესაძლებელს ხდის ბავშვებს, რომლებსაც აქვთ ფუნქციური სირთულეები, დარჩნენ სისტემის მიღმა. ამის ფონზე, ახალი მიდგომების შემუშავება, რომელიც მოიცავს როგორც სამედიცინო, ისე სოციალური და ფსიქოლოგიური ასპექტების გათვალისწინებას, აუცილებელია ბავშვთა მდგომარეობის უკეთ გასაუმჯობესებლად. მნიშვნელოვანი მიგნებებია:

- **ჯანდაცვა და განათლება:** ბავშვის ჯანმრთელობისა და განათლების ხელმისაწვდომობა მთავარი ინდიკატორებია მათი კეთილდღეობის შეფასებისთვის.
- **სოციალური და მატერიალური პირობები:** სიღარიბე და სოციალური დანაკლისი პირდაპირ გავლენას ახდენენ ბავშვის განვითარების შესაძლებლობებზე.
- **ფუნქციური სირთულეები:** ყურადღება გამახვილდა იმ ბავშვებზე, რომლებიც განიცდიან სხვადასხვა ფორმის ფუნქციურ სირთულეს, რაც ზღუდავს მათ ყოველდღიურ ცხოვრებას.

- **კვება და ალზრდის მეთოდები:** სკოლის პერიოდში ბავშვთა კვებისა და ალზრდის მეთოდების ანალიზი მიზნად ისახავდა ბავშვთა განვითარებისთვის ხელსაყრელი პირობების შექმნას.
- **ფუნქციური სირთულეების სიხშირე ასაკის მიხედვით:** 5-17 წლის ბავშვებში ფუნქციური სირთულეები უფრო ხშირია, ვიდრე 2-4 წლის ბავშვებში.
- **მატერიალური და სოციალური დანაკლისის გავლენა:** სიღარიბეში მცხოვრებ ბავშვებს ოთხჯერ მეტადაა შესაძლებელი ფუნქციური სირთულეების ქონის.
- **შშმ პირის სტატუსის განსაზღვრის პროცესი:** სტატუსის განსაზღვრა უფრო მეტად სამედიცინო მოდელზეა ორიენტირებული, ვიდრე სოციალურ-ფუნქციურ მოდელზე.

ამ მონაცემებზე დაყრდნობით, პრიორიტეტი უნდა მიენიჭოს ინკლუზიურ მიდგომებს, რომლებიც ითვალისწინებენ ყველა ასპექტს, მათ შორის სოციალური და ფსიქოლოგიური ფაქტორების გათვალისწინებით, რათა მხარი დაუჭირონ ბავშვებს და მათი ოჯახების საჭიროებებს.

ლიტერატურა

1. <https://www.geostat.ge/ka>
2. <https://data.unicef.org/>
3. <https://www.oecd.org/en/topics/sub-issues/child-and-family-well-being.html>
4. ბავშვთა კეთილდღეობა საქართველოში, 2023, საქსტატი.

CHILD WELFARE STATISTICS: GLOBAL CHALLENGES AND TRENDS

Lia Charekishvili

Doctor of Economics, Professor,
European University, Tbilisi,
Charekishvili.lia@eu.edu.ge

*In recent years, the Government of Georgia has significantly expanded its child benefit program, which by 2022 covered 28.6% of all children under the age of 16. However, a concerning issue is that nearly half (47%) of materially deprived children do not benefit from the program, potentially because their families are considered above the poverty threshold. This gap leaves many vulnerable children without the necessary financial support. Additionally, 15.5% of families with materially deprived children requested social assistance in the 12 months before the survey but were denied. The **Child Welfare Survey (CWS)** also highlights that 5.8% of Georgian children have functional difficulties that substantially limit their daily lives. Yet, only 12.6% of these children have an official disability status, primarily because disability determination still follows a medical model that overlooks functional limitations and the broader psycho-social dimensions of disability. There is a higher incidence of functional difficulties among children aged 5-17 years (6.5%) compared to younger children aged 2-4 years (1.8%). Moreover, children experiencing material deprivation are four times more likely to face functional difficulties (10.5%) compared to their peers from non-deprived families (2.8%). These findings underscore the need for a more inclusive social protection system and a broader approach to disability assessment, one that considers both medical and psycho-social factors to better support children with disabilities.*

The recent findings on children's welfare in Georgia highlight several critical issues, particularly in relation to access to educational resources, nutrition during school hours, and healthcare. Lack of Educational Materials: 45.3% of children do not have at least one educational item they wish for but cannot afford. The most commonly missing items are: Laptops/computers (29.1%), Painting materials (18.5%), Books (16.5%), and Musical instruments (10%). Nutrition during School Hours: Only 27% of children eat every day during school hours, while 34.9% never eat. This issue is more pronounced among materially deprived children, with 44.9% not eating during school hours compared to 28.4% of non-deprived children. Financial barriers prevent 37.7% of materially deprived children from eating during school, compared to only 3.3% of non-deprived children.

The findings reveal significant disparities in access to essential educational, nutritional, and medical resources among children in Georgia, particularly those from materially deprived families. Addressing these gaps is critical for improving children's well-being and their overall development. Educational resources such as computers and books are vital for children's learning, and the lack of access to these items suggests the need for targeted support programs. School nutrition is another pressing concern, with financial difficulties preventing a large number of children from eating during school hours. This impacts their ability to focus and perform well academically. Healthcare access remains a challenge, even with the universal health insurance system in place, as many families continue to struggle with the financial burden of medical services and medication. These results emphasize the need for more comprehensive and accessible social protection systems to support the most vulnerable children in Georgia.